

30.

Bogactwo spotkania ze zwierzętami domowymi

I. PROSPEKT WARTOŚCI

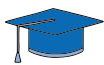
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Kształtowanie zainteresowania światem zwierząt

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Formowanie postawy odpowiedzialności i umiejętnej opieki

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Współlistnienie świata ludzi i świata zwierząt.
- Jak nie nadużywać swojej władzy wobec zwierząt?
- Co to znaczy oswoić? Po co?

- Przyjaźń między człowiekiem a zwierzęciem. Miejsce zwierzęcia w rodzinie.
- Charakterystyka i różnorodność świata zwierząt.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Człowiek jest szczytem stworzenia¹.
- Mam uszanować życie zwierząt.
- Środowisko naturalne to przestrzeń dla człowieka i zwierząt.

Zasady

- Dbam o zwierzęta w moim otoczeniu.
- Czas wolny poświęcam na poznawanie świata zwierząt. Organizuję wycieczki badawcze.
- Żyję w harmonii z otaczającymi mnie zwierzętami.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Człowiek staje się odpowiedzialny za oswojone zwierzęta.
- Świat zwierząt odkrywa tajemnice świata.
- Mądrość praw świata zwierząt zadziwia człowieka i ukazuje patologiczne tendencje cywilizacyjne.

Zasady

- Aktywność człowieka ma wpływ na funkcjonowanie świata zwierząt.
- Razem z dzieckiem opiekuję się zwierzętami.
- Uczę rozpoznawać potrzeby zwierzęcia domowego.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Człowiek jest odpowiedzialny za świat zwierząt.
- Szkoła jest miejscem uczenia się praw świata zwierząt.
- Szkoła formuje postawę ochrony zwierząt.

¹ „Człowiek jest szczytem dzieła stworzenia. Opis natchniony wyraża tę prawdę, wyraźnie odzielając stworzenie człowieka od stworzenia innych stworzeń”. KKK 343.

- Szkoła ukazuje proces wzajemnego kształtowania się świata ludzi i świata zwierząt.

Zasady

- Nawiązuję współpracę z rezerwatem przyrody. Realizuję program edukacyjny: wycieczki, badania, filmy, pokazy, konkursy.
- Ukazuję przykłady harmonijnego funkcjonowania ludzi i zwierząt.
- Szkoła stara się o materiały dydaktyczne umożliwiające rzetelne poznanie świata zwierząt.
- Kształtuję postawę podziwu dla piękna świata zwierząt.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Uczniowie, którzy opiekują się zwierzętami domowymi, realizują na lekcji wychowawczej temat o odpowiedzialności za domowe zwierzęta. Przedstawiają charakterystykę zwierzęcia. Opowiadają, jak wygląda jego pielęgnacja i jakie są obowiązki opiekuna. Ukazują, że przyjaźń między człowiekiem a zwierzęciem jest możliwa.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Uczeń potrafi współistnieć ze światem zwierząt. Nie używa przemocy w kontakcie ze zwierzętami i nie pozwala, by inni ją stosowali. Ochronia i pielęgnuje zwierzęta. Przebywając z nimi, młody człowiek uczy się zmysłu obserwacji.

Rozumie znaczenie oswojania zwierząt. Uczeń zna sposób funkcjonowania zwierząt, za które jest odpowiedzialny. Odpowiedzialność traktuje jako służbę i pomoc.

1.10. ZAGROŻENIA

Człowiek może źle wykorzystać swoją władzę nad zwierzęciem. Może pojawić się zagrożenie przedmiotowego traktowania zwierząt, co prowadzi do znieczulenia na ich krzywdę i ból. Również może zacząć dominować postawa braku odpowiedzialności za oswojone zwierzę. Szkoła może przekazać tylko wiedzę o zwierzętach, bez formowania wobec nich postawy moralnej.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Od najmłodszych lat dzieci interesują się zwierzętami. Niektóre z nich mają zwierzęta w domu lub w gospodarstwie. W mieście, zwłaszcza w mniejszych mieszkaniach, trudniej jest wygospodarować miejsce dla czworonoga. Można za to mieć chomika, świnkę morską czy kanarka. Dobrze jest zaczynać od małych zwierząt, ponieważ można sprawdzić, czy dziecko rzeczywiście jest odpowiedzialne, czy jest dobrym opiekunem, czy zwierzę nie okaże się chwilową atrakcją. Pupila trzeba nakarmić, pogłaskać, posprzątać po nim, wyprowadzić na spacer, chodzić z nim na wizyty do weterynarza. Ważne jest kształtowanie odpowiedzialności za zwierzęta, ponieważ są wrażliwe i inteligentne. Ból i radość odczuwają tak jak człowiek.

Pies czy kot może być doskonałym przyjacielem. Kiedy zawodzi człowieka, kiedy mamy chwilę zwątpienia, zwierzę może dać odrobinę nadziei, poprawić humor. Dzieci lepiej się rozwijają wśród zwierząt.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Akademia pana Kleksa jest opowieścią, w której pojawia się wiele bajkowych postaci, ale nie wszystko jest fantastyczne i przyjemne. Autor porusza również realne wątki. Jednym z nich jest problem dręczenia zwierząt. Adaś Niezgódka przeniósł się do psiego raj. Jest to miejsce, do którego trafiają psy po śmierci.

Istotnie, ulica ta przedstawiała widok niezwykle. Po obu jej stronach na kamiennych postumentach stali chłopcy w różnym wieku i o rozmaitym wyglądzie. Można było rozpoznać wśród nich synów zamożnych rodziców i synów biedaków, chłopców czystych, starannie ubranych, i umorusanych, rozczochranych brudasów.

Każdy z nich kolejno wyznawał psim głosem swoją winę:

- Jestem dręczycielem, gdyż memu psu Filusiowi wybiłem kamieniem oko – mówił jeden.
- Jestem dręczycielem, gdyż mego psa Dżeka wepchnąłem do dołu z wapnem – mówił drugi.
- Jestem dręczycielem, gdyż memu psu Rozetce kazałem zjeść pieprz – mówił trzeci.
- Jestem dręczycielem, gdyż mego psa Rysia szarpałem nieustannie za ogon – mówił czwarty.

W podobny sposób każdy z chłopców przyznawał się ze skruchą do przestępstw, popełnianych względem tego lub innego psa.

Jak mnie objaśnił Reks, chłopcy, którzy dręczą psy, dostają się do psiego rajy podczas snu, po czym wracają do domu w przekonaniu, że wszystko to im się tylko śniło.

Jednak po takim pobycie na ulicy Dręczycieli żaden z chłopców nie dręczy już nigdy więcej swojego psa.

J. Brzechwa, *Akademia pana Kleksa*, dz. cyt., s. 52-53.

W psim rajy znajduje się ulica Dręczycieli. Podczas snu przenoszą się tam chłopcy, którzy dokuczali swoim psom. Pochodzą z różnych rodzin. Świadczy to o tym, że zwierzęta są krzywdzone także w dobrych domach. Dręczyciele stoją na kamiennych postumentach i przyznają się do winy. Dzięki temu uświadamiają sobie, że psa nie można traktować jak rzeczy. Dżeki, Filuś, Rozetka, Ryś i inne czworonogi odczuwają starach i ból. Należy im się życzliwość.

Po przebudzeniu chuligani myślą, że to był tylko sen, ale są przestraszeni. Z pewnością zmienią nastawienie do zwierząt. Niech wizyta Adasia na ulicy Dręczycieli będzie ważną przestrożą dla czytelników.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Jan Paweł II, *Szacunek dla przyrody niech sprzyja drodze do pokoju. Przemówienie na Światowy Dzień Ochrony Środowiska*, Watykan, 4.06.1986, w: tegoż, *Nauczanie papieskie*, IX, 1, 1986, red. E. Rosik, wyd. Palottinum, Poznań 2005, s. 874.

Ochrona środowiska jest także kwestią etyczną ze względu na stosowane ostatnio formy, w których nie zawsze uwzględnia się należycie człowieka i jego potrzeby. Jest to odpowiedzialność, o której nie należy zapominać, a odnosi się ona nie tylko do człowieka dzisiejszego, lecz także do człowieka jutra: każde bowiem pokolenie „zyskuje lub trwoni z pożytkiem lub szkodą następnego”. Niech większy szacunek dla przyrody sprzyja także drodze do pokoju, podstawowego dobra dla człowieka dzisiaj i zawsze.

Jan Paweł II, *Homilia w czasie liturgii słowa, Zamość*, 12.06.1999, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s. 1119.

Degradacja środowiska godzi w dobro stworzenia ofiarowane człowiekowi przez Boga-Stwórcę, jako nieodzowne dla jego życia i rozwoju. Istnieje powinność należytego korzystania z tego daru w duchu wdzięczności i szacunku. Z drugiej zaś strony świadomość, że dar ten przeznaczony jest dla wszystkich ludzi, stanowi dobro wspólne, rodzi również właściwe zobowiązanie względem drugiego człowieka. [...] Trzeba zatem uświadomić sobie, że istnieje ciężki grzech przeciwko środowisku naturalnemu obciążający nasze sumienia, rodzący poważną odpowiedzialność przed Bogiem-Stwórcą.

Wielu mieszkańców Watykanu widziało nieraz, jak prefekt Kongregacji Wiary kardynał Józef Ratzinger (późniejszy papież Benedykt XVI), po drodze do pracy zatrzymywał się, by pogłaskać spotkanego właśnie kota. [...] Wśród rzymskiej czworonożnej miączącej braci znany był jako dostarczyciel obiadów i ktoś, z kim można porozmawiać. Jak mówią dobrze poinformowani, kardynał rozmawiał z kotami po niemiecku. Zapewne dlatego, że koty i tak odpowiadają po kociemu: miau i mrauuu. Taka rozmowa trwała nieraz i kilka minut. Napotkane po drodze zwierzęta często towarzyszyły kardynałowi do samych drzwi Kurii Rzymskiej. Podobno pewnego razu szła za nim procesja licząca ponad dziesięć futerkowców. Zainterweniował wtedy członek Gwardii Szwajcarskiej: „Eminencjo, proszę spojrzeć, koty najeżdżają Stolicę Apostolską”.

K. Szczurski, *Wszystkie koty kardynała*, „Mały Gość Niedzielny”, [online:] <https://www.malygosc.pl/doc/1107664.Wszystkie-koty-kardynała> [dostęp: 23.10.2020].

Strata puszczy i lasów pociąga za sobą równocześnie stratę gatunków, które mogłyby w przyszłości stanowić zasoby niezwykle ważne nie tylko dla wyżywienia, ale także dla leczenia chorób i wielu usług. Różne gatunki zawierają geny, które mogą być kluczem do zaspokojenia w przyszłości pewnych ludzkich potrzeb lub uregulowania pewnych problemów ekologicznych.

LS 32.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

A po czterdziestu dniach Noe, otworzywszy okno arki, które przedtem uczynił, wypuścił kruka; ale ten wylatywał i zaraz wracał, dopóki nie wyschła woda na ziemi. Potem wypuścił z arki gołębicę, aby się przekonać, czy ustąpiły wody z powierzchni ziemi. Gołębicę, nie znalazłszy miejsca, gdzie by mogła usiąść, wróciła do arki, bo jeszcze była woda na całej powierzchni ziemi; Noe, wyciągnąwszy rękę, schwytał ją i zabrał do arki. Przeczekawszy zaś jeszcze siedem dni, znów wypuścił z arki gołębicę i ta wróciła do niego pod wieczór, niosąc w dziobie świeży listek z drzewa oliwnego. Poznał więc Noe, że woda na ziemi opadła. I czekał jeszcze siedem dni, po czym wypuścił znów gołębicę, ale ona już nie powróciła do niego.

Rdz 8,6-12.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Każde stworzenie posiada swoją własną dobroć i doskonałość. O każdym z dzieł „sześciu dni” jest powiedziane: „A widział Bóg, że było dobre”. „Wszystkie rzeczy bowiem z samego faktu, że są stworzone, mają własną trwałość, prawdziwość, dobroć i równocześnie własne prawa i porządek”². Różne stworzenia, chciane w ich własnym bycie, odzwierciedlają, każde na swój sposób, jakiś promień nieskończonej mądrości i dobroci Boga. Z tego powodu człowiek powinien szanować dobroć każdego stworzenia, by unikać nieuporządkowanego wykorzystania rzeczy, które lekceważy Stwórcę oraz powoduje zgubne konsekwencje dla ludzi i ich środowiska.

KKK 339;
por. 337; 340.

IV. LITERATURA

- Bożek J., Pałyga A., *Człowiek i pies. Zwierzę nie jest rzeczą*, wyd. Klub Gaja, Bielsko-Biała 2003.
- Brzechwa J., *Akademia pana Kleksa*, wyd. Greg, Kraków 2013.
- Człowiek – zwierzę – cywilizacja. Aspekt humanistyczny*, red. H. Korpikiewicz, wyd. Prodruk, Poznań 2001.
- Ekologia. Przesłanie moralne Kościoła*, red. J. Nagórny, J. Gocko, wyd. TN KUL, Lublin 2002.
- Franciszek, *Encyklika Laudato si'*, Wydawnictwo M, Kraków 2015.
- Jan Paweł II, *Homilia w czasie liturgii słowa*, Zamość, 12.06.1999, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, red. J. Poniewierski, wyd. Znak, Kraków 2012, s. 1116-1122.
- Jan Paweł II, *Szacunek dla przyrody niech sprzyja drodze do pokoju. Przemówienie na Światowy Dzień Ochrony Środowiska*, Watykan, 4.06.1986, w: tegoż, *Nauczanie papieskie*, IX, 1, 1986, red. E. Rosik, wyd. Pallottinum, Poznań 2005, s. 874-875.

² „Człowiek jest szczytem dzieła stworzenia. Opis natchniony wyraża tę prawdę, wyraźnie odznaczając stworzenie człowieka od stworzenia innych stworzeń”. KKK 343.

Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.

Kownacka M., Malicka Z., *Dzieci z Leszczynowej Górki*, Oficyna Wydawnicza Gościański & Prętnicki, Poznań 2017.

Paczos K., *Zwierzę rozumne. Zagadnienia podstawowe z filozofii niższych warstw duszy ludzkiej. Perspektywa Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu*, wyd. Szkoła Filozofii im. św. Tomasza z Akwinu przy Stowarzyszeniach Ichtis i Keryx, Gdańsk 2004.

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.

Szczurski K., *Wszystkie koty kardynała*, „Mały Gość Niedzielny”, [online:] <https://www.malygosc.pl/doc/1107664.Wszystkie-koty-kardynała> [dostęp: 23.10.2020].

Zięba S., *Historia myśli ekologicznej*, wyd. TN KUL, Lublin 2004.

